

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Debeatnè hic credulitatis affectus esse supernaturalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

XIV. *Res tota declaratur exemplo à naturalibus de sumpto.*

In aliâ tamen etiam sententiâ sustineri utcumque potest solutio data; sicut servus jubente Domino, interdum terram fodit, quamvis non ob eundem finem, quem habet dominus, sed quia persuasum habet, bonum hic & nunc esse domino obedire. Sic cum videat intellectus bonum & honestum esse in præsentî voluntatis imperio obtemperare, eâ impellente assensum Fidei circa objectum, quamvis obscure propositum, elicit.

XV. *Solvitur alia objecto contentans assensum Fidei esse necessarium.*

Tandem, ut occurram objectioni, quæ à nonnullis hic fieri solet ad probandum actum Fidei esse necessarium: dicunt namque, sicut qui Romam nunquam vidit, de illius tamen Urbis existentia dubitare non potest, utpote quam à tot fide dignis existere accipit, ita cum non à paucioribus, fidèque etiam dignioribus habeamus mysteria Fidei nostræ esse vera, non magis de eis, quam de existentia Romæ dubitare possumus, sed necessariò rapimur ad assensum. Respondetur tamen, latam hic esse disparitatem; tot enim tamque graves difficultates ac dubia circa res Fidei occurrunt, ut homines ab iis credendis recedant, efficiantque, ut non solum non necessitentur ad assensum, sed novo insuper determinativo, imperio scilicet voluntatis, ad hoc indigeant. At verò contra existentiam Romæ nulla occurrit difficultas. Sed hæc de re fusè dictum est in superioribus.

Quare mysteria Fidei non necessitentur ad assensum.

SECTIO TERTIA.

Inquiruntur varia circa voluntatem credendi, & piam affectionem.

I. *Non ad Fidem tantum divinam, sed etiam ad humanam requiritur motio voluntatis.*

QUÆRES primò, Utrum ad Fidem etiam humanam necessaria sit voluntatis determinatio? Negat P. Coninck Disp. 13. de Actib. dub. 4. num. 40. & 41. quamvis enim, inquit, media opinionis, vel Fidei etiam humanæ evidentiam in objecto non ostendant, nec illud clarè probent esse verum, probant tamen esse evidenter probabile. At sanè mira mihi videtur hæc doctrina; aliud namque est judicare objectum aliquod esse evidenter probabile, aliud objectum illud esse verum: primum quidem contingit quoties pro conclusione aliquâ afferuntur rationes evidenter probabiles, sed hic non est actus Fidei, nec enim recumbit hic actus in auctoritate dicentis, sed in evidentia probabilitatis objecti. Sic etiam motiva credibilitatis mysteriorum Fidei divinæ manifestè ostendunt mysteria illa esse evidenter credibilia, & hoc judicat quisquis objecta hoc modo sibi proposita considerat, non tamen propterea judicet mysteria illa esse vera, nec circa illa elicit actum Fidei divinæ, credendo scilicet propter auctoritatem divinam ea ita se à parte rei habere, sicut motiva suadent. Quemadmodum ergo ad Fidem divinam, ita etiam ad humanam hominis unius requiritur inclinatio voluntatis; quantumvis enim mihi constet hominem aliquem hoc vel illud dicere, potest nihilominus vel fallere, vel falli, sicque datur adhuc locus motioni voluntatis. Aliud esse videtur, cum plurimi sine contradictione in eodem conspirant, ut esse Romam.

Aliud est objectum aliquod esse evidenter probabile, seu credibile, aliud esse verum.

Cur ad Fidem humanam requiritur inclinatio voluntatis.

II. *An solum ad primum*

QUÆRES secundò: Utrum non ad primum tantum actum Fidei circa aliquod objectum, sed ad omnes etiam sequentes circa illud requiratur

motio, seu imperium voluntatis? P. Suarez hic, Disp. 6. Sect. 7. num. 7. sine ait, quamvis ad primum illum actum Fidei requiratur pia affectio, seu imperium voluntatis, ubi tamen habitum quis actuum credendi objectum illud acquisivit, docet nullam amplius imperii voluntatis esse necessitatem, sed solum ad applicandum intellectum ad cogitandum de articulis Fidei, hæc verò applicatione positâ ait nos ex habitu operari, & sine novâ motione voluntatis actus Fidei circa objectum illud elicere.

actum Fidei circa aliquid quod objectum necessarium sit imperium voluntatis.

III. *Tam ad actum Fidei sequentes, quam ad primum requiritur determinatio voluntatis.*

Sed contra: Ratio siquidem, quare ad actum Fidei eliciendum requiritur imperium voluntatis, est obscuritas objecti, cum ergo, quantumcumque in variis quis se circa objectum illud credendi actibus exercuerit, eadem semper maneat in objecto obscuritas, manet semper necessitas extrinseci determinativi, & opus est inclinatione voluntatis. Deinde actus Fidei, etiam milies repetiti, semper sunt obscuri, ac proinde generare nequeunt habitum clarum, sed obscurum tantum, & sui similem. Et idem est de speciebus ab actibus Fidei circa objecta illa relictis, non enim sunt actibus, à quibus relinquuntur, clariores. Non ad primum ergo actum tantummodo, sed ad omnes insequentes requiritur imperium voluntatis, sive hoc naturale sit, sive supernaturaliale, de quo postea.

Nec habitus, nec species sunt clariores actibus.

IV. *Ex magnâ postea credendi facilitate non arguitur minime tunc intercedere imperium voluntatis.*

Verum est quidem, ubi quis actus varios Fidei circa objectum aliquod elicit, minore eum postea difficultate rem illam credere; hoc tamen non arguit tunc non intercedere imperium voluntatis, sed solum intercedere imperceptibiliter, ut in eo contingit, qui longâ consuetudine didicit artificiosè pulsare citharam, hic enim ubi artem perfectè callet, imperium illud internum, quo digitos summâ celeritate & facilitate movet, non sentit, cum tamen juxta omnes illud semper dari sit certissimum. Provenit ergo hæc facilitas tum à voluntate, quæ diuturno hujuscemodi imperii actuum exercitio citius multo hos Fidei actus imperat: tum ab intellectu, qui longo usu intensiores jam species acquisivit, quæ simul cum inclinatione voluntatis, ad hos actus facilitant.

Unde procedat prædicta facilitas.

V. *Habitus conclusionis solus nunquam supplet locum præmissarum.*

Dices: Quotidianâ constat experientiâ, ubi quis conclusioni alicui assensum propter præmissas aliquoties præbuit, cum postea eidem conclusioni ex habitu à prioribus actibus producto, summâ cum facilitate sine præmissis assentiri, ergo & ex habitu elicere similiter circa prædictum objectum actus Fidei poterit absque imperio novo voluntatis. Respondetur, habitum conclusionis solum, nunquam supplere locum præmissarum, sed semper confusa saltem memoria præmissarum intervenit, quæ propter præmissas quarum facit nos recordari, movet ad assentendum conclusioni, quamvis habitus ad facilitatem illam plurimum conducat.

Intervenit semper confusa quædam memoria præmissarum.

SECTIO QUARTA.

Debeatne hic credulitatis affectus esse supernaturalis.

QUÆRES tertio: Utrum pia hæc voluntatis affectio esse debeat in substantiâ supernaturalis. Negat Scotus in tertio, Distinct. 25. quaest. 2. & alii nonnulli. Dicendum nihilominus cum communi sententiâ esse in substantiâ supernaturali.

I. *Pia voluntatis affectio ad actum Fidei requiritur, est supernaturalis.*

supernaturalem: ita Suarez Tomo primo in tertiâ parte, quaest. 7. art. 3. & lib. 2. de Gratiâ, cap. 5. ac denique hic, Disp. 6. Sect. 7. Hurtado hic, Disp. 46. Sect. 1. Coninck in præfationi, Disp. 13. dub. 5. Lugo hic, Disp. 10. Sect. 3. Arriaga hic, Disp. 17. Sect. 4. num. 25. Torrez Disp. 46. Molina in Concordiâ q. 14. a. 13. Disp. 8. Granada tractatu 9. Disputat. 3. & alii passim.

II. Supernaturalitas pia affectionis ostenditur ex Conciliis.

Concilii Arauscani ac Tridentini definitiones de pia affectione, seu initio Fidei.

III. Docent Patres voluntatem credendi esse supernaturalem.

Inspiratio & infusio Spiritus S. arguit actum supernaturalem.

IV. Pia hac affectio est meritoria, ac proinde esse debet supernaturalis.

Sicut alia voluntas sunt supernaturales, ita & voluntas credendi.

V. Supernaturalitas pia affectionis non impedit quo minus à Fide sumatur initium salutis.

Verum integritatem actum meritorium cum actu Fidei.

Præcipua secundum omnes veritatis hujus probatio desumitur ex Conciliis; hæc enim ad assensum Fidei liberum & meritorium ultra gratiam legis & doctrinæ requirit veram internam gratiam per Christum; hoc namque in primis docet Concilium Arauscanum secundum can. 2. & 5, ubi, non augmentum tantum, sed etiam initium Fidei, ipsumque adeo credulitatis affectum asserit esse per donum gratiæ, id est, inquit, per inspirationem Spiritus Sancti corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad Fidem, & nobis naturaliter non inesse. Latèque idem profequitur can. 6. & 7. Idem clarissime docet Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 6. his verbis: *Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati divinâ gratiâ, & adjuti, Fidem ex auditu concipientes, liberè moventur in Deum, credentes vera esse, quæ à Deo revelata, & promissa sunt.*

Hoc insuper expressè tradunt Sancti Patres; S. Fulgentius, S. Prosper, S. Hilarius, & alii, qui ad voluntatem credendi peculiare gratiæ adjutorium requirunt, quod apertè indicat, existimasse ipsos, eam quoad substantiam esse supernaturalem. In quâ etiam sententiâ clarum est fuisse S. Augustinum, tum de spiritu & literâ cap. 33. & 34. tum de Prædestinatione Sancto- rum capite sexto & octavo, ubi docet ad hunc effectum requiri *Inspirationem & infusionem Spiritus Sancti*, quæ voces denotant divinum aliquid, seu supernaturale. Et eodem modo loquuntur Concilia & Patres de hac voluntate credendi ac de actibus Spei & Charitatis, quos Theologi omnes docent esse in substantiâ supernaturales.

Hæc, ut dixi, est præcipua hujus veritatis probatio: ulterius tamen ostendi potest ex eo, quod Tomo præcedente, Disp. 126. Sect. 8. fusè declaravi, ad meritum scilicet necessarium esse actum supernaturalem, cum ergo hæc pia affectio, seu imperium voluntatis sit, ut vidimus, verum meritum, imo actus Fidei non nisi ratione hujus sit meritorius, cum à piâ hac affectione totam suam libertatem, ut jam ostensum est, hauriat, supernaturalis sit necesse est. Et fanè non video cur voluntas visitandi infirmos, dandi eleemოსynam, & hujusmodi sint supernaturales, & non volitio credendi Deo articulos Fidei revelanti, cum hic actus multo iis difficilior sit, multoque nobilior, utpote qui circa longè nobilior objectum versatur.

Dices: Nihil in Conciliis & Patribus frequentius, quàm à Fide desumi initium salutis, eamque esse totius ædificii supernaturalis fundamentum, ergo ante Fidem nullus præcedere actus debet in substantiâ supernaturalis, ergo voluntas hæc credendi, cum Fidei actum antecodat, salvâ Conciliorum & Patrum auctoritate non potest esse supernaturalis. Huic objectioni fusè responsum est Disputatione præcedente, Sect. septimâ, numero quinto, & sequentibus, ubi diximus voluntatem credendi, seu piam affectionem, cum actum Fidei constituat in ratione liberi & meritorii, non censerî hac in parte actum ab actu Fidei,

deus, qualis ad justificationem requiritur, distinctum. Videantur dicta loco citato, & numero septimo.

Quamvis autem, ut sæpè diximus, sicut in aliis virtutibus dantur circa eorum objecta actus naturales, & supernaturales, ita etiam dari possunt voluntates credendi, non supernaturales tantum, sed etiam naturales, actus tamen naturales piæ affectionis ad proportionatè determinandum ad actum Fidei non sufficiunt, ut in simili ostendi Disputatione præcedente, Sectione septimâ, n. 2, nec opus est quidquam hæc de re isthuc adjicere. Addo solum non esse probandum, quod docet P. Suarez, qui sicut, ut Sectione præcedente, numero secundo vidimus, affirmat piam affectionem ad primum tantum actum Fidei requiri, non ad sequentes, ita in præfati ad primum similiter Fidei actum necessariam esse ait voluntatem credendi supernaturalem, ad sequentes verò sufficere ait naturalem.

Sed contra: Eadem siquidem est ratio de actibus Fidei sequentibus ac de primo, indeterminatio scilicet intellectus ad assentiendum rebus Fidei, & improporatio actus naturalis ad determinandum ad actum supernaturalem. Deinde Concilia & Patres indiscriminatim loquuntur, dicuntque absque limitatione voluntatem credendi, seu credulitatis affectum esse ex peculiari gratiâ Dei, & infusione ac inspiratione Spiritus Sancti, ut supra vidimus numero secundo & tertio.

Dices: hæc determinatio provenit ab habitu infuso Fidei, qui est supernaturalis. Contra primò: Actus Fidei, non primus tantum, sed etiam sequentes sunt liberi & meritorii, ergo eorum determinativum debet esse quid liberum, & operatio vitalis, habitus autem infusus Fidei est in operando necessarius, & qualitas mortua. Contra secundò: Puer in infantiâ baptizatus, infusum sibi tunc accipit habitum supernaturalem Fidei, ubi verò ad rationis usum pervenerit, eget nihilominus piâ affectione, seu imperio voluntatis supernaturali, ut actum Fidei supernaturalem eliciat, ergo habitus infusus Fidei ad hanc determinationem non sufficit.

Dices secundò, per actus varios piæ affectionis in entitate supernaturales generari habitum supernaturalem piæ affectionis, & hunc immediatè ad assensum Fidei determinare. Contra: Passim namque negant Theologi dari hujusmodi habitus supernaturales acquisitos, & cum communi sententiâ eos negavi Disp. 31. de Animâ, Sect. 2. Contra secundò: Habitus isti supernaturales acquisiti, etsi darentur, non possent immediatè determinare ad assensum Fidei, habitus quippe acquisiti non determinant nisi producendo actus similes iis, à quibus sunt producti, ergo non per se immediatè, sed per actus piæ affectionis ad assensum Fidei determinant. Contra tertio: Hi enim habitus supernaturales acquisiti, etiam juxta auctores, qui eos admittunt, non dant simpliciter posse, sed tantum faciliè. Maneat ergo, ad omnes omnino actus Fidei novam requiri determinationem, seu voluntatem supernaturalem credendi. Quod verò de actu Fidei circa res revelatas diximus, idem dicendum est de revelatione, ad hanc scilicet eodem modo, quo ad res revelatas requiri determinationem voluntatis.

VI. Cur actus naturalis pie affectio non sufficit ad actum supernaturalem Fidei.

Non ad primum tantum actum Fidei, sed ad omnes etiam insequentes pie affectio debet esse supernaturalis.

VII. Eadem sententia tenens obicit, cum materialis, tum formalis obsecutus requirit eandem determinationem.

VIII. Non aliunde quàm à piâ affectione supernaturali provenire potest hæc determinatio ad actum Fidei.

IX. Si darentur habitus acquisiti supernaturalis piæ affectionis, non determinarent immediatè ad actum Fidei.

Habitus acquisiti, etiam supernaturales non dant posse simpliciter.